

सांख्यसाम एवशातादिचतुर्कं योगं उक्तपंचविधप्रयोगसाधनसंपादनं ॥ तावन्नानयानयो प्रसिद्धौ प्रयोगाप्रयोगकालौ धर्मादौश्च कालेसचिवैः सहसंमंत्र्यात्मयान् जितं दि
योभूत्वा निषेवतेनुतिष्ठति ॥ सव्यसनं नामुयात् ॥ ११ ॥ १२ ॥ किञ्च स एव राजापि भवतीत्याह ॥ हितानुबंधमिति ॥ यउच्यमानगुणैः सचिवैः सह हितानुबंधं शुभसुग
कैकलमालोक्य विचार्य आत्मनः कार्यकुर्यात्स राजा भवतीत्यन्वयः ॥ १३ ॥ अथोत्तममंत्रिविभीषणादिमतमपहाय दुर्मंत्रिभिर्मंत्रणमूलः सर्वानर्थइत्याह ॥ अनभिज्ञाय

उपप्रदानं सांख्यभेदकालेचविक्रमं ॥ योगंचरक्षसांश्रेष्ठतावुभौचनयानयो ॥ ११ ॥ कालेधर्मार्थकामान्यः संमंत्र्य सचिवैः सह ॥
निषेवेतात्मवान्लोकेन सव्यसनमाप्नुयात् ॥ १२ ॥ हितानुबंधमालोक्य कुर्यात्कार्यमिहात्मनः ॥ राजा सहार्थतत्त्वज्ञैः सचिवैर्बुद्धिजीवि
भिः ॥ १३ ॥ अनभिज्ञाय शास्त्रार्थान्पुरुषाः पशुबुद्धयः ॥ प्रागल्भ्यादुक्तुमिच्छंति मंत्रिष्वभ्यंतरीकृताः ॥ १४ ॥ अशास्त्रविदुषांतेषांका
र्यनाभिहितंवचः ॥ अर्थशास्त्रानभिज्ञानां विपुलांश्रियमिच्छतां ॥ १५ ॥ अहितंच हिताकारं धार्ष्ट्या जल्पंति येनराः ॥ अवश्यं मंत्रवाल्या
स्ते कर्तव्याः कृत्यदूषकाः ॥ १६ ॥ विनाशयंतो भर्तारं सहिताः शत्रुभिर्बुधैः ॥ विपरीतानि कृत्यानि कारयंतीह मंत्रिणः ॥ १७ ॥ तान्भर्ता
मित्रसंकाशान् मित्रान्मंत्रनिर्णये ॥ व्यवहारेण जानीयात्सचिवानुपसंहितान् ॥ १८ ॥

ति ॥ प्रागल्भ्याच्छब्दरचनामात्रसामर्थ्यात् ॥

अशास्त्रविदुषामित्यस्यैव व्याख्या अर्थशास्त्रानभिज्ञानमिति ॥ अथापि विपुलांश्रियं केवलं हठादेवेच्छतां वचनं न कार्यमित्यन्वयः ॥ १४ ॥ १५ ॥ राजभिर्मंत्रकाले दु
र्मंत्रिनिरासः सर्वथा कार्यइत्याह ॥ अहितंचेति ॥ धार्ष्ट्यात्साहसायेजल्पंति ते मंत्रिबाह्या अवश्यं कर्तव्याः ॥ १६ ॥ विनाशयंतइति ॥ केचन दुर्मंत्रिणः भर्तारं त्वानाशयंतः ॥
हेतौशता तवनाशनिमित्तं विपरीतानि कृत्यानि कारयंति ॥ केचित्सुमंत्रिणो दुर्मंत्रफलं तवनाशं पश्यंतः बुधैः सर्वज्ञैस्तव शत्रुभिः सहिताः स्वरक्षणं कुर्वतीति शेषः ॥ १७ ॥ सुमं
त्रित्वदुर्मंत्रित्वनिर्णयः कथं तत्राह ॥ तानिति ॥ मंत्रनिर्णयेचिकीर्षिते तान्मित्रसंकाशान् अमित्रान् ॥ उपसंहितान् उक्तोचादिना शत्रुवशीकृतान्सचिवसंकाशान्व्यवहारेण
तत्तन्मंत्रजार्थक्रियालक्षणव्यवहारेण जानीयात् ॥ १८ ॥